

รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง*

CRATING SHARED VALUE MODEL IN COASTAL FISHERY MANAGEMENT

วิฑูรย์ เวชประสิทธิ์

Vitoon Vejprasit

ปรีชา สามัคคี

Pricha Samakkhi

ประวิทย์ เนืองมัจฉา

Prawit Nuengmatcha

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: vitoon95742486@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบริบทการประมงชายฝั่ง 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง และ 3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา (R & D) กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญ 7 คน นักวิชาการ 5 คน กรรมการชุมชน 90 คน รวมทั้งสิ้น 102 คน จากการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การสอบถาม การเก็บตัวอย่างน้ำมาวิเคราะห์คุณภาพน้ำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าระดับความสอดคล้อง (IOC) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทการประมงชายฝั่ง พบว่าการประมงชายฝั่งเป็นอาชีพและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จะต้องดำเนินงานอย่างเหมาะสมและมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อให้อาชีพประมงชายฝั่งมีความยั่งยืน และมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ในเวลาเดียวกัน ลักษณะทางกายภาพของอ่าวปากพนัง พบว่า พื้นอ่าวมีลักษณะดินเลนมากขึ้น ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลง ระบบนิเวศของอ่าวเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดผลกระทบต่อประมงชายฝั่ง มีดินตะกอนในอ่าวปากพนังเพิ่มขึ้น สภาพเศรษฐกิจครัวเรือนของชาวประมงชายฝั่งมีรายได้น้อย ซึ่งเป็นผลจากการที่ไม่มีการอนุรักษ์และพัฒนาการประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืน กิจกรรมประมงชายฝั่งให้มีรายได้มากขึ้น แต่ชาวประมงชายฝั่งมีปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน

* Received 20 July 2020; Revised 3 December 2020; Accepted 4 December 2020

ในการตั้งถิ่นฐานทำให้ขาดความรักในท้องถิ่นตน มีผลต่อการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐในการประกอบอาชีพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง พบว่ารูปแบบประกอบด้วยขั้นตอน กิจกรรมและการประเมินผล 4 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรเกี่ยวกับประมงชายฝั่ง ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรภาครัฐและประชาชน ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำและการตลาด

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพผลจากการใช้รูปแบบ พบว่า มีการวางแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นมีความตระหนักในการร่วมมือกับชุมชนชาวประมงชายฝั่งมีความสามัคคีในการร่วมกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร มีแผนพัฒนาอาชีพประมงชายฝั่งให้เกิดความยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวประมงชายฝั่ง

คำสำคัญ: รูปแบบ, การสร้างคุณค่าร่วม, การจัดการประมงชายฝั่ง

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1. study the context of coastal fisheries 2. Develop a Creating shared value model for coastal fishery management 3. Evaluate the effectiveness of using the shared value model in coastal fishery management. The sampling population were 7 experts in coastal fishery management, 5 academics, 90 community members, Data were collected by means of the synthesis of documents and research papers, the questionnaire, the focus group, the observation, the interviewing of the coastal fishermen, water analysis instruments the determining consistency by IOC method and content analysis.

The result of the study were as follows.

1. The synthesis of documents and research papers revealed that the coastal fishery was an occupation and way of life of the people at Pakphanang Bay. The sustainable of the coastal fishery must be operated promptly and with the participation of all who concerned. And at the same time, the conservation and rehabilitation should be made to enrich the fertility of the bay. It was found that the physical characteristic of Pakphanang Bay was becoming shallower than in the past, causing the change of the ecosystem and the depletion of the coastal

resource. An analytic of water quality and sediments in Pakphanang bay showed no effect on aquatic resource. The economic condition of the household was found to earn low income. Studying the best practice showed that, there were many sustainable activities to create shared value which will increase the income of coastal fishermen. And the analysis of the problem and need of the villagers revealed that the villagers need some piece of land for their own. They also need some fund for doing occupation.

2. The results of the development of creating shared value model in coastal fishery management found that the model consists of steps Activities and evaluations in 4 areas which are conservation and restoration of coastal fishery resources Regarding participation of government personnel and citizens The use of appropriate technology for their careers and aquatic product processing and marketing.

3. The evaluation of the creating shared value model in coastal fishery management has set up a conservation and rehabilitation plan to increase the richness of Pakphanang Bay. The local administrator were realized to work with the coastal community to enrich the Bay. The coastal fishermen were realized in working together to increase their resource which will lead to the better life quality.

Keywords: Model, Creating Shared Value, Coastal Fisheries Management

บทนำ

ยุคปัจจุบันพบว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายด้านได้เสื่อมโทรมลงมาก โดยเฉพาะในด้านทรัพยากรชายฝั่งเนื่องจากการจับสัตว์น้ำกันมากด้วยเครื่องมือประมงที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพสูง ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพประมงชายฝั่งจับสัตว์น้ำได้น้อย มีรายได้น้อย ไม่เพียงพอในการดำรงชีพ ทำให้มีคุณภาพชีวิตไม่ดีเท่าที่ควร ฉะนั้นการเพิ่มปริมาณและคุณค่าทรัพยากรประมงชายฝั่งจึงมีความสำคัญมาก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นบทบาทของรัฐต้องอนุรักษ์ พื้นฟู ค้ำครอง บำรุงรักษา บริหารจัดการ ใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว (บุญศรี ไพรัตน์, 2560) ส่วนแผนแม่บทการพัฒนาประมงไทย จัดให้มี

องค์กรชาวยุโรปที่มีส่วนร่วมดำเนินการกับภาครัฐอย่างน้อยจังหวัดละ 1 องค์กร มีการบริหารจัดการประมงโดยชุมชนอย่างเหมาะสม จากแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดทำพื้นที่อนุรักษ์เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศที่สำคัญ ยกเลิกโครงการที่ทำลายระบบนิเวศและแหล่งอาหารของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง ป้องกันการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนที่ผิดกฎหมาย (แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) สำหรับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่สร้างข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อรองรับการดำเนินงานของชุมชนในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่วิเคราะห์ปัญหา วางแผนงาน โครงการ กิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูป้องกันแก้ไขความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ และการจัดการประมงโดยชุมชน (สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ไทย, 2557)

แนวคิดการสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value : CSV) เป็นแนวคิดใหม่ที่เชื่อมโยงการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจไปพร้อมกับการสร้างคุณค่าทางสังคม โดย ไมเคิล อี. พอตเตอร์ (Michael E. Porter) และ มาร์ค เครเมอร์ (Mark Kramer) ได้ให้แนวคิดว่าการธุรกิจหรือองค์กรใด ๆ นอกจากจะพัฒนาธุรกิจของตนแล้วควรพัฒนาคุณค่าทางสังคมโดยการทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เกิดคุณค่าและมูลค่าเพื่อให้ชุมชนเจริญเติบโตไปพร้อม ๆ กัน เป็นการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถยกระดับเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สุณิสสา กันทะพงศ์ และคณะ, 2559)

การวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดการสร้างคุณค่าร่วม มาใช้ในการจัดการประมงชายฝั่ง โดยทำการศึกษาในพื้นที่อ่าวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เดิมอ่าวปากพนังมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรชายฝั่ง เช่น สัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ คือ กุ้ง หอย ปู ปลาชุกชุมมาก (นิเวศ วนคุณากร, 2546) รวมทั้งป่าชายเลน สัตว์ป่า เช่น กวาง เสือปลา ลิง ค่าง ค้างคาว ชาวยุโรปในพื้นที่ได้อาหารจากธรรมชาติในอ่าวมาหลายชั่วอายุคน แต่ต่อมาเมื่อเกิดวาทภัยพายุแฮเรียตที่แหลมตะลุมพุก พ.ศ. 2505 ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง สัตว์น้ำลดน้อยลงและบางชนิดสูญพันธุ์ไปจากอ่าว และต่อมาใน พ.ศ. 2547 ได้มีการสร้างเขื่อนปิดกั้นแม่น้ำปากพนังเพื่อเก็บกักน้ำจืดไว้ในพื้นที่และป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลขึ้นไปท่วมพื้นที่เกษตรของกลุ่มน้ำปากพนัง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2547) ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ สัตว์น้ำที่เคยว่ายขึ้นลงระหว่างแม่น้ำปากพนังกับอ่าวไทยไม่สามารถขึ้นมาวางไข่หรือออกไปเจริญเติบโตในอ่าวได้ ทำให้สัตว์น้ำสูญพันธุ์ไปจากอ่าวไทยไม่น้อย ในระยะต่อมาการประมงมีความทันสมัยขึ้น เรืออวนลาก อวนรุน มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสามารถจับสัตว์น้ำได้ครั้งละมาก ๆ โดยเฉพาะปลาเบ็ดและลูกปลานขนาดเล็ก ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลง รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ชาวยุโรปชายฝั่งจึงมีความยุ่งยากในการหาเลี้ยงชีพ เกิดปัญหาความยากจนและปัญหาครอบครัวต่าง ๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการเพื่อดำเนินการ ดังนี้ 1) การศึกษาบริบทการประมงชายฝั่ง 2) การพัฒนารูปแบบ การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง และ 3) การประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง สำหรับผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ การค้นพบข้อมูลบริบทชุมชนการประมงชายฝั่ง ได้รูปแบบ ในการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง และเป็นการเพิ่มคุณค่าแก่ทรัพยากรสัตว์น้ำชายฝั่ง ทำให้ชาวประมงมีสภาพเศรษฐกิจดีขึ้นตามนโยบาย Thailand 4.0 และสามารถนำรูปแบบไปใช้ในการสร้างคุณค่าร่วมในชุมชนอื่น ๆ ได้ (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการประมงชายฝั่ง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาบริบทเกี่ยวกับการประมงชายฝั่ง ประกอบด้วย 1) สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการประมงชายฝั่ง โดยการจดบันทึกและใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) ศึกษาลักษณะทางกายภาพของอ่าวปากพนังโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และสังเกตแบบมีส่วนร่วม 3) วิเคราะห์คุณภาพน้ำโดยใช้เครื่องมือ Lead. AOAC (2016) Method 948.24 AAS Flame Cadmium, AOAC (2016) Method 999.11 AAS Flame Chromium, AoAc (2016) Method 972.25 Method 948.24 AAS Flame. เก็บตัวอย่างสารตะกั่ว แคดเมียมและโครเมียมในน้ำและในดินตะกอนบริเวณปากแม่น้ำปากพนัง แม่น้ำปากนคร และบริเวณแหลมตะลุมพุกเพื่อนำตัวอย่างน้ำมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ 4) ศึกษาสภาพเศรษฐกิจครัวเรือนชาวประมงโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และสังเกต แบบมีส่วนร่วม 5) วิเคราะห์ตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีโดยการศึกษาจากเอกสาร และ 6) วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวประมงโดยใช้แบบสัมภาษณ์

2. พัฒนารูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งโดยการออกแบบรูปแบบ การตรวจสอบและประเมินร่างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญมีวิธีการดังนี้

2.1 การออกแบบรูปแบบการจัดการประมงชายฝั่ง ให้ครอบคลุม 4 ด้านคือ ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านแปรรูปสัตว์น้ำ

2.2 การตรวจสอบและประเมินร่างรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พิจารณาถึงความเหมาะสม คุณค่าในการพัฒนาและใช้ประโยชน์ได้จริงในบริบทประมงชายฝั่ง

2.3 การทดลองรูปแบบ นำรูปแบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงพัฒนา ทดลองใช้ ณ หมู่บ้านตำบลท่าซึก เมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.4 ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยจะต้องลงปฏิบัติการภาคสนามโดยนำรูปแบบที่ผ่านการพัฒนาไปใช้จริง ณ หมู่บ้านบางไถ้โค้ง ตำบลปากพั่นฝิ่งตะวันออก จังหวัดนครศรีธรรมราช สังเกตการเปลี่ยนแปลง ศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ใช้วิธีประชุมกลุ่มย่อย และสัมภาษณ์ชาวประมง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทการประมงชายฝั่ง มีดังนี้

1.1 สรุปผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย พบว่า พื้นที่อ่าวปากพั่นเดิมเคยมีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานทั้งคนไทยและคนต่างชาติ เช่น จีน และชาวไทยมุสลิม มีจำนวนประชากรประมาณ 105,400 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง รับจ้างใช้แรงงานและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพั่นได้ยึดอาชีพประมงมาเป็นเวลานานจนถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ แต่ต่อมาความอุดมสมบูรณ์ของอ่าวได้ลดลงจากสาเหตุต่าง ๆ ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไป เช่น การเกิดวาตภัยแหลมตะลุมพุก พ.ศ. 2505 การสร้างเขื่อนปิดกั้นแม่น้ำปากพั่น พ.ศ. 2547 การที่จะทำให้อ่าวปากพั่นกลับมามีความอุดมสมบูรณ์อีกครั้งจะต้องมีการร่วมมือของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นชาวประมงชายฝั่งเอง องค์กรชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรเอกชน และจะต้องมีกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งอย่างจริงจัง โดยยึดหลักการปฏิบัติที่ชุมชนร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป

1.2 สรุปผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพอ่าวปากพั่น จากการเกิดวาตภัย พ.ศ. 2505 และการปิดเขื่อนอุทกวิทยาประสิทธิ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศจากการทับถมของตะกอนและทรายโคลน ทำให้อ่าวปากพั่นตื้นเขิน รวมทั้งร่องน้ำและลำคลองสาขาต่าง ๆ ก็ตื้นเขินด้วย นอกจากนั้นทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง โดยเฉพาะปลา 2 น้ำที่ว่ายขึ้นลงไปวางไข่บริเวณต้นน้ำและออกไปเจริญเติบโตในอ่าวไม่สามารถขึ้นลงได้ ทำให้สัตว์น้ำสูญพันธุ์เป็นจำนวนมาก และจากการที่มีเครื่องมือประมงหนาแน่นทำให้สัตว์น้ำหลายชนิดลดปริมาณลงอย่างรวดเร็ว ส่วนป่าชายเลนรอบ ๆ อ่าวปากพั่นก็เสื่อมสภาพลงเช่นกัน จากสาเหตุหลายประการ เช่น การตัดไม้ใช้สอย การขุดพื้นที่เพื่อทำการเกษตร การตั้งถิ่นฐานและอื่น ๆ

1.3 การวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพั่น พบว่า สภาพเศรษฐกิจของชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพั่นแบ่งออกเป็น 3 ยุค คือ 1) ยุคก่อนมหาวาตภัย (ก่อน พ.ศ. 2505) มีสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์มาก 2) ยุคหลังวาตภัย อ่าวปากพั่นได้รับผลกระทบ

จากการทับถมของตะกอนทรายและดินโคลน ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง และในยุคที่ 3) เป็นยุคการสร้างเขื่อนอุทกวิทยาประสิทธิ์ปิดกั้นแม่น้ำปากพนัง ทำให้กระแสน้ำไม่ไหลขึ้นลง ทำให้อ่าวตื้นเขินและสัตว์น้ำไม่สามารถว่ายขึ้นลงระหว่างแม่น้ำปากพนังกับอ่าวไทยได้ ทำให้อ่าวตื้นเขินและสัตว์น้ำไม่สามารถว่ายขึ้นลงระหว่างแม่น้ำปากพนังกับอ่าวไทยได้ ทำให้อ่าวตื้นเขินและสัตว์น้ำไม่สามารถว่ายขึ้นลงระหว่างแม่น้ำปากพนังกับอ่าวไทยได้ ทำให้สัตว์สองน้ำสูญพันธุ์ ประกอบกับมีกลุ่มทุนมีการจับสัตว์น้ำแบบทำลายล้างโดยใช้อวนรุน อวนลากที่มีตาถี่จับปลาขนาดเล็กทำให้ขาดห่วงโซ่อาหาร จากการลดน้อยถอยลงของทรัพยากรสัตว์น้ำ ทำให้สภาพเศรษฐกิจของชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพนังได้รับผลกระทบไปด้วย

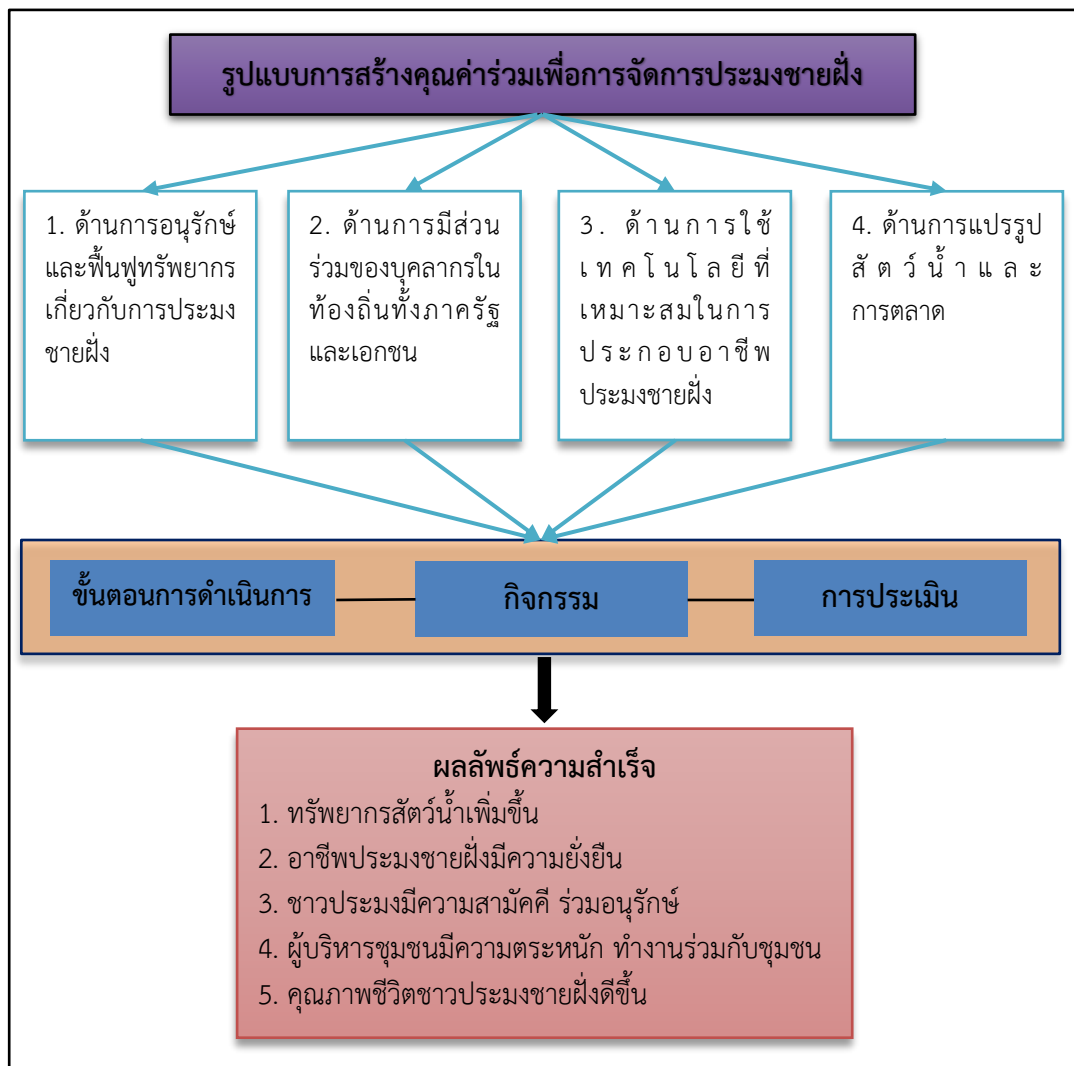
1.4 ผลการศึกษาตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี ในการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง ปรากฏว่ามีตัวอย่างที่ดีสามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติเพื่อสร้างคุณค่าร่วมแก่ทรัพยากรประมงชายฝั่งอ่าวปากพนังได้หลายด้าน เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การแปรรูปสัตว์น้ำหลากหลายชนิดทำให้มีมูลค่าสูงขึ้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีราคาสูง การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งอย่างรู้คุณค่า มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้อย่างยั่งยืน

1.5 ผลการวิเคราะห์น้ำและในดินตะกอนอ่าวปากพนัง จากการเก็บตัวอย่างน้ำทะเลและดินตะกอนในอ่าวปากพนัง มีผลการวิเคราะห์คือทั้งสารตะกั่ว แคดเมียม และโครเมียม ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด

1.6 ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของชาวประมงชายฝั่ง พบว่า ปัญหาอ่าวตื้น ชาวประมงชายฝั่งต้องการให้ทางราชการขุดลอกแม่น้ำลำคลองที่ตื้นเขิน เพื่อให้ น้ำไหลได้ดีขึ้น ทำให้อ่าวตื้นเขินและสัตว์น้ำเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ปัญหาน้ำไม่ไหลขึ้นลงในอ่าว ขอให้ตั้งกรรมการจากประมงชายฝั่งร่วมพิจารณาในการปิด-เปิดประตูระบายน้ำอุทกวิทยาประสิทธิ์ คือให้เปิดประตูระบายน้ำในฤดูฝน 5 เดือน และปิดประตูระบายน้ำในฤดูแล้ง 7 เดือน พร้อมกับศึกษาผลกระทบและปรับปรุงแก้ไข ส่วนในด้านอื่น ๆ เช่น ต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ที่มีราคาสูงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ส่งเสริมการปลูกป่าชายเลนที่เป็นป่าธรรมชาติดั้งเดิม ยกเลิกการปลูกไม้โกงกางใบใหญ่ ส่งเสริมการปลูกป่าจากและไม้ใช้สอย รวมทั้งการทำโครงการอนุรักษ์สัตว์น้ำ เช่น จัดเขตอนุรักษ์ คือ การจัดเขตที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร โดยไม่ประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ทั้งหมด

2. ผลการพัฒนารูปแบบ การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง มีดังนี้

2.1 ผลการออกแบบรูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง พบว่าการจัดการประมงชายฝั่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรเกี่ยวกับประมงชายฝั่ง ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาด โดยแต่ละด้านประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ กิจกรรมและการประเมินผล ตลอดถึงผลลัพธ์ความสำเร็จ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง

การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน กิจกรรม และการประเมินผลดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ	กิจกรรม	การประเมินผล
1. ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู	การฟื้นฟูและอนุรักษ์สัตว์น้ำ พืชน้ำชายเลน	คณะกรรมการดำเนินการ
2. ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน	การบริหารงานที่เอื้อต่อการส่งเสริมประมงชายฝั่ง	อปท.ติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการดำเนินการ	กิจกรรม	การประเมินผล
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง	ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ	สัมภาษณ์ช่างต่อเรือ และช่างทำอวนรุน อวนลากในเทคโนโลยีสมัยใหม่
4. ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาด	จัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง	ประเมินความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติแบบทดสอบและการตลาด

2.2 ผลการตรวจสอบและประเมินร่างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.90

2.3 ผลการทดลองรูปแบบ โดยทดลองใช้กับชุมชน ตำบลท่าซึก อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และพบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ คือ ชาวประมงให้ความร่วมมือด้านการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ชาวประมงและผู้ประกอบการให้ความร่วมมือยึดถือในกฎระเบียบมากขึ้น ชาวประมงมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาด

3. ผลการประเมินประสิทธิผลจากการใช้รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง กรรมการชุมชนบ้านบางไก่อังได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการขั้นตอนทำกิจกรรม และขั้นตอนการประเมินเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น อาชีพประมงชายฝั่งมีความยั่งยืน ชาวประมงมีความสามัคคี ร่วมอนุรักษ์ ผู้บริหารชุมชนมีความตระหนัก ทำงานร่วมกับชุมชน และเพื่อทำให้คุณภาพชีวิตชาวประมงชายฝั่งดีขึ้น

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการประมงชายฝั่งที่พบว่า ทรัพยากรประมงชายฝั่งอ่าวปากพนังมีสภาพเสื่อมโทรม สัตว์น้ำลดน้อยลง ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) การรุกรานของเรือประมงพาณิชย์ ที่เข้ามาทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะใกล้ชายฝั่ง 5.4 กิโลเมตร 2) การใช้เครื่องมือประมงที่หนาแน่นเกินไปของชาวประมงชายฝั่ง 3) การใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย แนวทางการแก้ไขปัญหาการประมงชายฝั่งอ่าวปากพนัง ควรมีการจัดการดังนี้ 1) การห้ามทำการประมงในบางฤดูกาล 2) การกำหนดขนาดของตาอวน 3) การห้ามจับสัตว์น้ำในบางพื้นที่ 4) การจัดการประมงโดยชุมชน

2. จากผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพของอ่าวปากพนังที่พบว่า อ่าวปากพนังขาดการทำนุบำรุง ถูกปล่อยทิ้งให้อยู่ในสภาพธรรมชาติ ทำให้อ่าวมีสภาพเสื่อมโทรม มีลักษณะตื้นเขิน ที่เป็นอย่างนี้เพราะสาเหตุสำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศจากพายุเฮอริเคนเมื่อ พ.ศ. 2505 และจากการปิดเขื่อนอุทกวิทยาประสิทธิ์ พ.ศ. 2547 ในการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของอ่าวปากพนัง ควรเป็นดังนี้ 1) ขุดลอกร่องน้ำสายหลักออกสู่ทะเลอ่าวไทย

2) การขุดลอกร่องน้ำเข้าสู่ชุมชนบางแห่ง และ 3) การบริหารจัดการปิด-เปิดประตูระบายน้ำให้สอดคล้องกับฤดูน้ำหลากและฤดูแล้ง

3. จากผลการศึกษาคุณภาพน้ำโดยการวิเคราะห์สารตะกั่ว แคดเมียม และโครเมียมในอ่าวปากพยับพบว่า ยังไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด แต่ควรมีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในอ่าวปากพยับไม่ให้เกิดมลพิษขึ้น เช่น จากการปนเปื้อนของน้ำทิ้ง ขยะมูลฝอย ขยะพลาสติก สารเคมีจากการเกษตร เป็นต้น

4. จากผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจชุมชนประมงชายฝั่งอ่าวปากพยับพบว่า ชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพยับมีฐานะความเป็นอยู่ยากจน รายได้ไม่ค่อยเพียงพอกับรายจ่าย ที่เป็นอย่างนี้เพราะ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ทำให้อ่าวที่เคยอุดมสมบูรณ์ถูกทับถมด้วยโคลนตมจากพายุและการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำที่เกิดจากการปิดเขื่อนอุทกวิทยาประสิทธิ์ ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง ชาวประมงไม่สามารถจับสัตว์น้ำเพื่อขายเป็นรายได้สำหรับแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนคือ 1) การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีราคาสูง เช่น ปลากะพงขาว ปลาเก๋า ปลาดุกทะเล ปูทะเล (ปูดำ) ปูแสม หอยแมลงภู่ หอยนางรม เป็นต้น 2) การส่งเสริมการลงทุนร่วมกับภาคเอกชนในรูปแบบ creating shared value (CSV) 3) ส่วนราชการเข้ามาให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด

5. จากการศึกษาตัวอย่างที่ดี (Best practice) ในการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งที่พบว่า มีกิจกรรมการสร้างคุณค่าร่วมกระจายอยู่ในชุมชนต่าง ๆ มากมาย แต่การนำตัวอย่างที่ดีเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ยังมีน้อย ที่เป็นอย่างนี้เพราะว่า 1) ขาดการสนับสนุนส่งเสริมและแนะแนวจากภาคราชการ 2) ชาวประมงชายฝั่งไม่มีเวลาคิดเพราะต้องทำงานหาเลี้ยงชีพทุกวัน สำหรับแนวทางการศึกษาตัวอย่างที่ดี เช่น การนำกลุ่มชาวประมงไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติงานที่สนใจในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ซึ่งมีโครงการต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงกุ้งในแนวหลังป่าชายเลนโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม การแปรรูปสัตว์น้ำที่มีราคาสูงตามแนวทางของชุมชนอ่าวปัตตานี เป็นต้น

6. จากผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพยับพบว่า ชาวประมงมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เป็นหมู่บ้านยากจน ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) ชาวประมงชายฝั่งไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ทางราชการให้สิทธิ์เฉพาะเป็นที่อยู่อาศัยเท่านั้น ไม่สามารถใช้ที่ดินในการทำเกษตรใด ๆ ได้ นอกจากนั้นยังมีปัญหาอ่าวตื้น ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อย ชาวประมงจึงมีสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดี สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความต้องการของชาวประมงคือ 1) จัดให้มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด จิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) ขุดลอกร่องน้ำสายหลักและร่องน้ำเข้าหมู่บ้าน 3) จัดพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

7. จากผลการศึกษาการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำที่พบว่า กิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำอ่าวปากพนัง มีน้อยหรือไม่มีเลย ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ 2) ไม่เข้าใจและไม่เห็น ความสำคัญของการอนุรักษ์ 3) ขาดผู้นำ ผู้ชี้แนวทางในการอนุรักษ์ สำหรับแนวทางในการ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำควรเป็นดังนี้ 1) ทางราชการท้องถิ่นร่วมกับภาคประชาชนมี การวางแผนงานโครงการร่วมกัน 2) จัดกิจกรรมอนุรักษ์อย่างหลากหลาย เช่นการจัดเขตอนุรักษ์ จัดเขตอุทยาน จัดกิจกรรมอนุรักษ์ ไม่จับปลาฤดูวางไข่ หยุดทำประมงวันพระ เป็นต้น

8. จากผลการศึกษาการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนที่พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการประมงชายฝั่ง น้อย ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) หน่วยงานในท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานที่เร่งด่วนก่อน 2) ขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 3) ไม่มีแผนงานโครงการ ทำให้ไม่สามารถจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ 1) หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการร่วมมือกับภาคประชาชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มากขึ้น 2) จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนด้านการ ประมงชายฝั่งเพื่อวางแผนพัฒนา ร่วมกับภาครัฐและท้องถิ่น 3) จัดเครือข่ายความร่วมมือกับ หน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน สถาบันการศึกษา 4) องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจัดงบประมาณสนับสนุนโครงการที่ชาวประมงชายฝั่งนำเสนอ

9. จากผลการศึกษาการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่งที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่งปากพนังยังมีใช้กันน้อย ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) ขาด นักวิชาการหรือผู้รู้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ 2) ขาดความรู้ความเข้าใจ 3) ขาดการมีส่วนร่วม กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางในการส่งเสริมควรเป็นดังนี้ 1) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสมในการใช้เครื่องมือประมงที่ถูกกฎหมายหรือเครื่องมือที่มีการอนุรักษ์ เช่นใช้ไซปั้ม ำ ปูทะเล ที่มีช่องทางออกขนาดเล็ก (VENT) ให้ลูกปูเล็ดรอดออกไปได้ ใช้ถุงอวน หรืออวนลอย ขนาดตาอวนตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ใช้อวนตาถี่ ที่ทำลายลูกสัตว์น้ำ 2) ควรส่งเสริมความรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การเลี้ยงกุ้ง ชาวแวนนาไม การเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงปลากระพงในบ่อกุ้งที่เล็กกิจการ การเลี้ยงปูทะเล ทำปูนั้มีมีราคาสูง เป็นต้น 3) ส่งเสริมการใช้ตู้พลังงานแสงอาทิตย์ในการตาก ผลผลิตการประมงหรือผลผลิตทางการเกษตร เช่น การตากปลาแห้ง การตากกล้วยหรืออื่น ๆ ซึ่งจะได้ผลิตภัณฑ์ที่สะอาด ปราศจากการรบกวนของสัตว์น้ำโรค 4) ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านช่าง ที่จำเป็นในชุมชน เช่น การต่อเรือประมง ซ่อมเรือประมง ซ่อมเครื่องมือประมง เป็นต้น 5) ส่งเสริมการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยโซลาร์เซลล์เพื่อเป็นพลังงานใช้ในครัวเรือน

10. จากผลการศึกษาการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาดที่พบว่า การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเป็นการสร้างคุณค่าร่วมในการประมงชายฝั่ง สามารถสร้างรายได้เพิ่มแก่ชาวประมงได้มากขึ้น แต่ชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพนังยังทำกันน้อย ที่เป็นอย่างนี้เพราะ 1) ขาดความรู้ความชำนาญในการแปรรูปสัตว์น้ำที่มีคุณภาพ 2) ขาดการรวมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือหรือวางแผนทางปฏิบัติร่วมกันเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพให้ติดตลาด 3) ขาดการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติ 4) ขาดวัตถุดิบในการแปรรูป เช่น ปลาทะเลน้ำลึก แนวทางในการจัดการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปรึกษาหารือเพื่อรวมกลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ วางแผนการฝึกอบรม และการศึกษาดูงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยบรรจุแผนปฏิบัติการการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเข้าสู่แผนงาน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อขอตั้งงบประมาณ ด้วยวิธีนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดความรู้ความชำนาญในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ทำให้ได้ผลผลิตใหม่ๆจากการแปรรูป ซึ่งจะสร้างตลาดธุรกิจการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้กว้างขวางขึ้น

สรุป

รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรเกี่ยวกับประมงชายฝั่ง 2) ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและ 4) ด้านการแปรรูปสัตว์และการตลาด โดยแต่ละด้านประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ความสำเร็จ 5 ด้าน คือ 1) ทำให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 2) อาชีพประมงชายฝั่งมีความยั่งยืน 3) ชาวประมงมีความสามัคคีร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ 4) ผู้บริหารชุมชนมีความตระหนักทำงานร่วมกับชุมชนและ 5) ทำให้คุณภาพชีวิตของชาวประมงชายฝั่งดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูเพื่อให้ชาวปากพนังเกิดความอุดมสมบูรณ์ 1) กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ทั่วอ่าวในหลายรูปแบบ เช่น พื้นที่บางส่วนของอ่าวปากพนัง ปักไม้ไผ่เป็นแนวเขตอนุรักษ์ ทำหมัน จัดพื้นที่อนุรักษ์ในที่สาธารณะ โรงเรียน สถานที่ราชการ เป็นต้น 2) จัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน ปลูกต้นไม้หมุนเวียนเพื่อการใช้สอย ทำเชื้อเพลิง ปลูกต้นจากเพื่ออนุรักษ์ชายฝั่ง อนุรักษ์สัตว์น้ำ และการใช้สอยหรือเป็นสินค้าเพื่อสร้างรายได้ 3) ควบคุมเครื่องมือประมงไม่ให้มีมากเกินไป เช่น แร้วรูปแบบสองขอบ ไซดักปู

ตุงหว่า (ไซรไฟฟ้า) เรืออวนลาก อวนรุนขนาดเล็กในอ่าว ยอยักษ์ หรือการใช้สารพิษ ระเบิด กระแสไฟฟ้า เป็นต้น 4) ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา วันเกิดของแต่ละคน เป็นต้น 5) สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตสำนึกรักษ์บ้านเกิด โดยมีองค์กรชุมชนเป็นผู้ประสานงานและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

1.2 การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) องค์กรภาครัฐ เอกชน หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชน ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาประมงชายฝั่ง 2) สร้างความร่วมมือ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพ 3) จัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีของจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบลและงบประมาณพิเศษอื่น ๆ

1.3 การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรสร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดูแลด้านการประมงชายฝั่งให้มีความยั่งยืน และการใช้เครื่องมือประมงที่เหมาะสม 2) การใช้เทคโนโลยีในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีราคาสูงและควรเลี้ยงให้หลากหลายชนิดเพื่อสร้างคุณค่าร่วมให้มากขึ้น 3) การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีให้มากขึ้น เพื่อสร้างคุณค่าร่วม เช่น การตากผลผลิตด้วยตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ การใช้แผงโซลาร์เซลล์ผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน การต่อเรือประมงชายฝั่ง เป็นต้น

1.4 การสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งในด้านการแปรรูปสัตว์น้ำและการตลาด 1) ควรมีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการแปรรูปสัตว์น้ำให้มากขึ้น และหลากหลายชนิด เพื่อเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ เช่น ปลาอินทรี ปลาซีเลีย ปลาเก๋า ปลากระบอกร้า 2) ส่งเสริมตลาดรับสินค้าสัตว์น้ำในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเก็บค่าเช่าแผงขายสินค้าที่ไม่แพงนัก จัดตลาดให้ถูกสุขลักษณะ มีความสะอาด สะอาด ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยกับการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง ควรทำการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) โดยทำเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอ่าวปากพนัง (Environmental and Resources Development of Pakpanang Bay) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่ชาวกลุ่มน้ำปากพนัง และแก่แหล่งทรัพยากรที่มีค่าแห่งนี้ โครงการวิจัยควรประกอบด้วยหัวข้อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของอ่าวปากพนัง ทรัพยากรชีวภาพ (ป่าชายเลน) ทรัพยากรชีวภาพ (สัตว์น้ำ) คุณค่าการใช้ประโยชน์ (พืช) คุณค่าการใช้ประโยชน์ (อาชีพ) การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ มลพิษสิ่งแวดล้อมในอ่าวปากพนัง คุณภาพชีวิตของชาวประมงชายฝั่งอ่าวปากพนัง

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2547). *การฟื้นฟูลุ่มน้ำปากพนังโดยความเข้มแข็งของชุมชน ป.ธ. ของสภาพแวดล้อมการส่งเสริมคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- นิเวส วณคุณาร. (2546). *เสน่ห์ตะลุมพุก*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์เม็ดทราย.
- บุญศรี ไพรัตน์. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. นนทบุรี: ธารรัชต์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2560). เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็น “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)”. กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเลไทย. (2557). *โครงการพัฒนาตามแผนแม่บทการจัดการประมงไทย ปี 2557*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล, กรมประมง.
- สุณิสา กันทะพงศ์ และคณะ. (2559). ปัจจัยของพันธมิตรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างคุณค่าร่วมกับสังคม”. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.*, 4(39), 649-659.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี*. สำนักงานกฤษฎามนตรี.